

[Erik Kragh.]

at han behøver at sige noget derom til sine befalingsmænd. Er han ikke tilfreds, kan han gå direkte til forsvarsministerens klageudvalg, stadig uden at sige det til nogen, og endelig kan han gå til ombudsmanden.

Det har ikke været min tanke med dette indlæg at tegne et rosenrødt billede af forholdene. Jeg har gerne villet fremhæve, at det er mennesker, det drejer sig om, med menneskers fejl og dyder, og at man derfor aldrig vil nå det ideelle, men vi er i forsvaret på vej mod det bedst mulige, det opnåelige, og er nået et godt stykke af vejen, og derfor forekommer det mig, som jeg sagde indledningsvis, at den offentlige debat ikke har været ført på grundlag af, hvorledes forholdene i forsvaret i virkeligheden er.

Jeg ville ønske, at et antal af folketingets medlemmer ville aflægge besøg ved forskellige enheder og en dags tid følge det daglige arbejde. De kunne da få lejlighed til at tale med mandskabet under fire øjne, og jeg er temmelig sikker på, at i langt de fleste tilfælde vil de ikke høre om klager af væsentlig betydning — det gjorde ombudsmanden heller ikke, da han besøgte tjenestesteder her på Sjælland.

Sådanne besøg ville være meget velkomne. Vi har i forsvaret intet at skjule.

Forsvarsministeren (Victor Gram): Jeg vil gerne takke de ærede ordførere for den positive indgang i den debat, som denne eftermiddag faktisk har været udtryk for. Jeg kan kun hilse med tilfredshed, at hovedparten af det, der er blevet sagt, har lagt an på det mere positive: at forsøge at bore lidt i de forhold, som man mener ligger til grund for den debat, der er opstået, og at forsøge på at antyde visse linjer for den fremtid, vi går i møde, hvor vi må forsøge at løse problemerne.

Der ligger også, forekommer det mig, i den debat, der har været ført her i eftermiddag, en klar erkendelse af, at problemet eksisterer, og det er for mig det væsentligste. Man kan ikke gå i gang med en videre løsning af alle disse spørgsmål, medmindre man på forhånd helhjertet accepterer, at der er et problem. Man kan naturligvis diskutere, hvor stort problemet er; man kan mene, at det er voldsomt stort nogle steder; man kan mene, det ikke er noget særligt

problem andre steder. Alt det kan naturligvis indgå i debatten, men det er rigtigt og vigtigt at erkende, at vi har et problem, som vi må løse, og at vi kun løser det ved positive foranstaltninger.

Til de enkelte ærede ordføreres indlæg vil jeg gerne gøre nogle bemærkninger, først til det ærede medlem hr. Søgaard, som rejste spørgsmålet om at genoplive tanken om et politisk forsvarsudvalg, således som det blev foreslået, da min forgænger i embedet fremsatte forslaget til forsvarslov i 1960, men hvorom der jo ikke kunne opnås politisk enighed. Jeg beklagede dengang, og jeg har beklaget senere, at vi ikke fik etableret dette politiske forsvarsudvalg, og jeg er fortsat interesseret i en løsning af denne karakter.

Det ærede medlem hr. From og også det ærede medlem hr. Gottschalk-Hansen mente, at vi — eller jeg navnlig — ikke havde medvirket til at give denne debat en positiv start, og at jeg måske bedst kunne klare situationen ved her åbent at tilkendegive, at jeg ikke ønskede at generalisere — det har jeg for øvrigt ikke gjort på noget tidspunkt — og nærmest give en undskyldning for mine udtalelser og min stillingtagen i denne sag.

Jeg vil gerne sige allerede nu, for at der ikke skal være nogen misforståelse: jeg har i min redegørelse i onsdags klart givet udtryk for min opfattelse af samtalen med den menige. Jeg har intet at trække fra og intet at lægge til. Jeg har i redegørelsen klart dokumenteret, at vi i forsvaret har et påtrængende klimaproblem. Heller ikke her har jeg noget at trække fra, men, hvis nødvendigt, særdeles meget at føje til, og jeg skal gøre et par enkelte betragtninger gældende herom i mine slutbemærkninger.

Til det ærede medlem hr. From vil jeg yderligere sige, at jeg kunne næsten ønske, at det ærede medlem vikarierede et stykke tid. Med den reformiver, som det ærede medlem gav udtryk for, er jeg tilbøjelig til at mene ud fra egne erfaringer, at det ikke ville være så forfærdelig længe, før det ærede medlem som forsvarsminister ville rende imod nogle svære bomme, og den erfaring kunne jeg i og for sig godt ønske at det ærede medlem skulle have til næste gang, vi skal deltage i en debat om problemer i forsvaret.

I øvrigt er der jo sket adskillige ting på